

Wat de weegbree weet

Marga Rotteveel, artistiek onderzoeker, lectoraat Economy in Common, Avans Hogeschool, Breda. *In haar onderzoek naar een regeneratieve economie reist Marga met een borduurkleed van werkplaats naar werkplaats, op zoek naar de weegbree als gids van de plek.*

Ze groeit waar anderen het opgeven. Op de randen van paden, in aarde samengeperst door voeten, poten, banden, gebruik. Ze groeit juist daar waar verstoord wordt. De weegbree heeft de ontwrichting nodig om zichzelf te worden.

Ik borduur haar. Steek voor steek.

Het woord impact komt van het Latijn *impactus*, van *impingere*, ergens hard tegenaan slaan. In zijn oorsprong denken we aan hemellichamen die botsen, aan kracht die neerkomt en verwoest. Harde impact. Eenrichtingsverkeer. Een meteoriet laat een krater achter en trekt zich niets aan van wat er onder lag.

Maar terwijl ik naald en draad door het linnen beweeg, denk ik: dit is iets anders. Dit is het tegenovergestelde van botsen. Elke steek vraagt aandacht. Vraagt traagheid. Vraagt dat ik aanwezig ben bij wat ik doe, niet ergens anders met mijn hoofd, niet sneller, niet harder. Gewoon hier, met de plant, met het stof, met de naald die haar weg zoekt.

De wortels zijn het moeilijkst om te borduren. Ze waaieren alle kanten op in mijn borduursel, dun en taai, met veel vertakkingen. Maar de weegbree heeft in werkelijkheid een penwortel, één stevige hoofdwortel die recht naar beneden gaat, diep de aarde in. Die heb ik niet geborduurd. Een botanisch foutje en een veelzeggend foutje. Want ook in dit kleine vergeten zit iets van het leerproces: je ontdekt wat je nog niet wist op het moment dat je het al gemaakt hebt. De kennis komt na de ervaring. Zo werkt dat soms, met planten, met borduren, met onderzoek. En misschien ook met impact. De diepste wortel is niet altijd zichtbaar. Ze is er wel.

Mijn borduursel is een leerproces zichtbaar gemaakt in draad. Er zitten missteekjes in. Plekken waar ik te strak heb geborduurd en de stof licht trekt. Lijnen die wat scheef lopen. En juist die onvolkomenheden vertellen iets, want ze laten zien dat dit werk gemaakt is door iemand die aan het uitvinden was. Die leerde door te doen. Die aanwezig was, ook in de momenten van twijfel, gepruts en opnieuw proberen. Dat heeft denk ik zijn eigen schoonheid. Misschien zelfs meer dan perfectie zou hebben.

En misschien is dat ook wat de weegbree bedoelt. Dat verstoring geen reden is om sneller te gaan, harder te duwen, meer te willen. Maar een uitnodiging om dieper te wortelen. Om je aan te passen. Om aanwezig te blijven op de plek waar je bent, ook als die plek ongemakkelijk is.

Steek voor steek verschijnt ze op het linnen. Haar bladeren, haar stengels, haar bloeiende toppen, en onder alles: de wortels, zoals ik ze me voorstelde. Zichtbaar nu, omdat ik ze zet. Omdat ik er de tijd voor neem.

Dat is, denk ik, de zachtste vorm van impact die ik ken.

